

Nordisk Kunst Nu - udstilling Sydslesvigs danske kunstforening

Flensborg, 5. september 2019

Åbningstale v / Anette Jensen

5 anerkendte nordiske kunstnere udstiller her i Sydslesvig i anledning af Foreningen Nordens 100 års fødselsdag. Et flot initiativ og til lykke med det.

Der er rift om Norden og nordiske kunstnere ude i den store verden. **I 2013 udstillede over 700 nordiske kunstnere i Kennedy-centeret i Washington under overskriften Nordic cool.** En stor og imponerende udstilling og en anerkendelse af nordisk kunst.

Forud for denne udstilling var jeg på Færøerne med en lille gruppe, og vi besøgte kunstneren **Tróndur Patursson**, som var i færd med at fremstille 100 fugle af over en meters vingefang til netop denne udstilling. Jeg nævner det netop for at sige, at der er fokus på nordisk kunst. Nordiske kunstnere har et godt navn også uden for Norden og Europa.

På Nordic cool udstillingen, hvor alle kunstgenrer var repræsenterede, forsøgte man at finde svaret på, hvad det nordiske er. Da også den nordiske samfundsmodel var på dagsordenen fremhævede man nordiske kerneværdier som natur, bæredygtighed, grøn energi, innovation, ligestilling, lige rettigheder for alle og mangfoldighed. Og i kunsten ville man gerne finde en fælles nordiske grundtone og stemning.

Men kan man det, er nordiske kunstnere ikke indbyrdes lige så forskellige, som i andre dele af verden? Det er jeg mest tilbøjelig til at mene. Er der nødvendigvis en fællesnævner for nordisk kunst i de her år? Ja, når man kigger på de 5, som er repræsenteret på denne udstilling, så kan man måske tvivle. Ser man på jeres navne, er de jo også yderst forskelligt klingende.

Yvonne Swahn fra Sverige (maleri)
Borghild Rudfjord Unneland fra Norge (installation)
Ólöf Einarsdóttir fra Island (tekstil)
Eeva Hannula fra Finland (foto) og
Vibeke Nørgaard Rønsbo fra Danmark (skulptur)

I arbejder også i forskellige genrer. Der er maleri, installation og tekstil, og der er foto og skulptur repræsenteret. Der er i hvert fald stor alsidighed over udstillingen, som også danner et flot og velkomponeret hele.

Begynder vi med Island – **Ólöf Einarsdóttir** – så arbejder du jo med naturens egne materialer. Du benytter bl.a. hestehår, linned og sisal i dine kunstværker, hvad enten det er relieffer til vægophæng eller det er de tredimensionale ophæng, som svæver frit i rummet. Hestehår – må man formode – fra de islandske heste og sisal, som er udvundet af plantefibre fra agaveplanten, der er udbredt i Syd- og Mellemerika. Altså materialer af både national og international karakter. Din arbejds metode er for øvrigt en urgammel tradition, kaldet brikvævning, som vel

også er kendt over alt på kloden. Og dine værker udtrykker for mig at se en glæde ved at kunne bruge naturens egne materialer og fortæller også om bæredygtighed og en vilje til at bevare gammel håndværkstradition.

Vibeke Nørgaard Rønsbo fra Danmark arbejder i forskellige materialer, beton, stentøjsler m.m. Dine kuffertbagager i beton appellerer til fantasien og fortæller om levet liv. Hvem ejer kufferterne, hvor er de på vej hen? De har været installeret i lufthavne og hotelhaller, og som beskuer vil man uvilkårligt begynde at tænke på kufferternes ejere. Eksistentielle spørgsmål rejser sig: Hvem var de? Hvordan var deres liv. Ikke mindst melder tanken sig om de mange flygtningestrømme verden over i disse år. Ligesom installationen Tak for kaffe, som er lavet af brugte kaffefiltre, bliver vi både opfordret til bæredygtighed, men jo også til ansvar for den klode, vi deler i fællesskab. Vi skal alle kunne være her, der ligger en etik indbygget i dine værker.

Eeva Hannula fra Finland arbejder som fotokunstner. Du arbejder i det søgende og usikre felt. Uncertainty er et begreb, du arbejder med – du beskæftiger dig med det usikre, det uvisse, det slørede og også foruroligende. Du søger i dine værker at finde en udtryksform, som ikke engang sproget er i stand til at udtrykke. Du benytter dig af effekter, som overrasker og vækker til eftertanke og fantasi. Kuglen på øjet – kvinden med studenterhue, klædt i lyse gevandter, men hvor ansigt og dele af overkrop er klippet ud og sat op mod kvadratfelt. Bag kvinden ses en helt sort skikkelse, hvor kroppen anes, men ansigtet helt er lagt i mørke. Her er noget truende, usikkert, angstfremkaldende. Noget, som på mange måder også kendetegner den tid, vi lever i.

Yvonne Swahn fra Sverige fortæller, at tanker, følelser, tid og rum er nøgleudtryk for hendes kunst, som er helt abstrakte værker i lyse, grønne gråtoner, hvor mørke toner blander sig med lys, som bryder igennem. Du siger selv, at du griber en flygtig tanke, og at du gerne vil visualisere forholdet mellem det synlige og usynlige. Igennem kunsten vil du gerne synliggøre det usynlige – dvs. i en poetisk form udtrykke noget af det, vi ikke kan udtrykke i ord. Det kan være en proces, der tager tid, og i løbet af denne proces, kan arbejdet gå tabt, og du må begynde forfra.

Borghild Rudfjord Unneland fra Norge er optaget af, hvordan man med få og enkle virkemidler kan aktivere og stimulere nye tanker hos betragteren. Også du søger gennem et ordløst sprog et poetisk udtryk. Du benytter dig af hverdagsting i dine arbejder. Ting, som vi omgiver os med til daglig. Vi skal kunne genkende noget fra vores hverdag i dine værker, men samtidig bevirker sammenstillingen af tingene, at vi undres, som f.eks. at du lægger en slidt præstekrave ved siden af et af værkerne. Vi genkender genstandene, men sammenstillingen gør os usikre. Der opstår noget gådefuldt og komplekst. Du henviser til den kendte norske forfatter **Jon Fosse**, som understreger, at han i sine bøger tilstræber at være **både enkel og ubegribelig**, som livet selv.

Eksisterer der så en fællesnævner for jeres værker? Nej, måske ikke. Men der er fælles træk. I arbejder de fleste af jer med det gådefulde, det udsigelige. Kunsten skal vække undren, vække til eftertanke og peger også på alt det usikre i tilværelsen. Nogle af jer har en etisk dimension indbygget i jeres kunst.

Jeg har lyst til at slutte med en anden norsk forfatter, nemlig **Per Petterson**. Han ryddede engang forsiden på The New York Times, og her forlød det, at Petterssons sensibilitet var **særligt nordisk**, særligt norsk! Selv replicerede Per Petterson med, at han ikke har til hensigt at skrive særligt nordisk eller melankolsk. Det, der interesserer ham, er ikke en eller anden national identitet eller mentalitet, men sandfærdigheden. Han siger, at det handler om at **have noget på spil, når man skriver og at insistere på at lægge noget af sit lys til summen af lys** – det er den russiske digter **Tolstoj**, der har sagt det.

Per Petterson tilføjer: *Det er det lys, vi vender mod hinanden, så vi kan se hinanden – og os selv. Eller endnu bedre, få øje på, at vi ikke er alene .... Og det er klart, at vi ikke alle kan være et fyrtårn som Tolstoj, men vi kan jo ikke lægge os fladt på maven. **Op og stå!** Det er det, citatet fra Tolstoj, fortæller mig. Man kan gå efter at lægge sit lys til summen af lys. Man kan ikke rigtig tillade sig andet."*

Mon ikke man kan udtrykke sig på samme måde om den bildende kunst. **Man kan forsøge at lægge sit lys til summen af andres lys.** Måske er man ikke en van Gogh eller en Rembrandt, men man må forsøge. Det synes jeg, at I alle 5 nordiske kunstnere er et godt eksempel på.

Til lykke med en flot udstilling!